

Nr 137.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående nedsättning av avgiften för skatteinbetalning över postgiro vid skatteuppbörd i Stockholms stad; given Stockholms slott den 28 februari 1936.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Henning Leo.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 28 februari 1936.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, EKMAN, SKÖLD.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Leo:

I skrivelse den 25 februari 1936 har generalpoststyrelsen, med förmålan att överståthållarämbetet till Stockholms stadsfullmäktige avgivit förslag till omläggning av uppbördsväsendet i staden, gjort framställning i syfte att, därest för skatteuppbörden efter berörda omläggning kommer att anlitas postgiro, enahanda beräkningsgrunder beträffande avgifterna för inbetalade

belopp skola få tillämpas som vid uppbörden av kronoskatt på landsbygden.

För närvarande sker skatteuppbörden i Stockholm genom särskilda uppbördskontor utan särskild kostnad för skattebetalaren. Denne äger dock på egen bekostnad insätta skattebeloppet på vederbörligt postgirokonto. Enligt överståthållarämbetets nyssnämnda förslag skulle skatteuppbörden ske genom affärsbankerna och genom postverket över postgiro. Bankerna skulle för sitt därmed förenade arbete erhålla ersättning av staden med 5 öre för varje inbetalning, om denna ägde rum mellan kl. 9.30 f. m. och kl. 2 e. m. respektive, sommartid, kl. 1 e. m. men med 15 öre för varje inbetalning, som komme att ske kl. 6—8 å kvällarna, då ett 10-tal bankkontor under de tre sista dagarna av uppbördsterminerna skulle hållas öppna för ändamålet. Vid inbetalning av skatten över postgiro skulle däremot skattebetalaren själv erlægga vanlig avgift, utgörande 10 öre för högst 5 kronor, 15 öre för belopp överstigande 5 men ej 50 kronor samt 20 öre för högre belopp. Sistnämnda avgifter har överståthållarämbetet ansett av ekonomiska skäl icke kunna erläggas av staden.

Förenämnda beräkningsgrunder för ersättning till postverket för kronoskatteuppbörden å landsbygden innebära, att postverket såsom ersättning för mottagning i form av skattepostanvisningar och redovisning av uppbördsmedlen erhåller ett belopp per inbetald skattepost, som motsvarar avgiften för medelbeloppet av samtliga å hela landsbygden inbetalade skatteposter, med avdrag av 5 öre. Den sålunda beräknade ersättningen betalas av statsverket med anlåtande av det under sjätte huvudtiteln uppförda anslaget till postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser.

Generalpoststyrelsen har i sin skrivelse till en början anfört:

Ett ordnande av skatteuppbörden på sätt av överståthållarämbetet föreslagits skulle för den skattebetalande allmänheten innebära, att den skulle nödgas erlægga avgift vid användning av det ena av de till buds stående uppbördsorganen (postverket), medan däremot det andra organet (bankerna) skulle stå till förfogande kostnadsfritt. Då kommunerna i landet ordna sin skatteuppbörd till att ske över postverket (postgirot) — vilket blir alltmera vanligt — sker detta numera oftast så, att kommunerna åtaga sig att erlægga de därför utgående postavgifterna. Att överståthållarämbetet ändock icke vid avgivandet av nämnda förslag ansåg sig kunna föreslå, att Stockholms stad skulle åtaga sig att bestrida kostnaden för de skattelikvider, som komme att göras genom postverket, betingades uteslutande av kostnadsskäl. Även om en eventuell skatteuppbörd genom postverket naturligt nog ordnades till att ske över postgirot, det billigaste postala betalningssättet, komme postavgifterna att uppgå till icke oväsentligt högre belopp än den av bankerna betingade ersättningen. Antalet skatteposter i Stockholm har beräknats utgöra i runt tal 840,000. Därest samtliga dessa inbetaltes genom postverket och medelavgiften per post, lågt beräknat, antoges utgöra 15 öre, skulle staden hava att vidkännas en sammanlagd portokostnad av 126,000 kronor, vilket belopp väsentligt överstege den vid anlåtande av bankerna uppkommande totalkostnaden.

Vid de överläggningar under hand i ämnet, som under senaste tiden ägt rum mellan representanter för överståthållarämbetet och generalpoststyrelsen,

har det emellertid framstått såsom ett önskemål, att sådana dispositioner kunde träffas, som för staden möjliggjorde att hänvisa allmänheten till skattebetalning genom postverket på samma villkor som genom bankerna. De små skattebetalarna — arbetare, mindre löntagare i allmän och enskild tjänst m. fl. — hava i regel icke någon beröring med affärsbankerna eller deras avdelningskontor men desto mera med posten. Sina sparpennningar insätta de vanligen i postsparbanken och för många av dem är postsparbanksboken »hushållsbok», vilket ofta föranleder besök på posten för insättning och uttagning av medel, t. ex. just i och för skattebetalning. Det är att antaga, att särskilt dessa kategorier av skattskyldiga, därest de allmänna uppbördslokaler avskaffas, helst skulle önska att få erlægga skatten å posten, som de äro vana att besöka och som tillgodoser deras övriga behov av penningförmedling. Med hänsyn till nu anförda förhållanden vore det givetvis önskvärdt att kunna ordna på sådant sätt att även skatteinbetalning genom posten kunde få ske kostnadsfritt för de skattskyldiga.

Även ur annan synpunkt vore det fördelaktigt, om genom beredande av personlig avgiftsbefrielse åtminstone de mindre skattebetalarna dirigerades till postverket. Dessa torde nämligen i regel icke vara i tillfälle att erlægga skatten å annan tid än efter arbetets slut för dagen, d. v. s. under kvällstimarna. I den mån de — för undgående av särskild avgift — skulle i större omfattning anlita bankkontoren för sina skattelikvider, komme besöksfrekvensen vid det mindre antal bankkontor, som då skulle hållas öppna, sannolikt att bli va besvärande stor. I vilket fall som helst är det tydligt, att skattebetalningen sker för alla parter bäst och snabbast, om den kan fördelas på största möjliga antal inbetalningsställen. Härtill kommer att postverket har öppet även å tider, då bankkontoren äro stängda.

Till förestående mera allmänna skäl för skattebetalning genom postverket kommer ännu ett av mera speciell karaktär. De skattebetalare, som hittills anlitat postverket för skattebetalningen — vilket i de flesta fall skett genom kontant inbetalning å postanstalt till vederbörande uppbördsmyndighets postgirokonto — hava haft att själva utskriva för postgiroinbetalning avsedd blankett (inbetalningskort). För skatteuppbördsmyndigheterna är det emellertid angeläget, att blanketter komma till användning, som kunnat särskilt anpassas för det avsedda ändamålet, och helst sådana blanketter, som utlämnats av skattemyndigheterna själva och vara dessa haft tillfälle att angiva belopp, debetsedels nummer etc., allt till förekommande av att skattebetalare därom lämna ofullständiga eller oriktiga uppgifter. Den tillämnade omläggningen av skatteuppbördsförfarandet i Stockholm kommer även att avse sättet för utskrivandet av de debetsedlar, varom här är fråga, samt dessas distribution till allmänheten m. m. I samband med ändring av debetsedlarnas uppställning och utseende skulle till debetsedlarna fogas inbetalningsblanketter, å vilka skattebelopp m. m. angivits i samband med debetsedlarnas utskrivande. Dessa blanketter torde icke kunna bringas till full överensstämmelse med postverkets vanliga blanketter till inbetalningskort. Postverket skulle därför, därest generalpoststyrelsen funne sig böra godkänna några specialblanketter för nu ifrågavarande ändamål, sannolikt nödgas arbeta med betalningshandlingar, som mer eller mindre avveke från den vanliga typen, vilket med den standardisering och förenkling, som äro nödvändiga för det omfattande och brådsakande arbetet å postgirokontoret och postanstalterna, självfallet måste vara mindre lämpligt. Olägenheterna med särskild blankett skulle emellertid väsentligen minskas, om densamma komme till sådan mera allmän användning, som kunde väntas bli en följd av att skatteinbetalning jämväl till postverket finge ske avgiftsfritt. Postverket kunde nämligen då bättre rusta sig för en eventuellt erforderlig specialbehandling av skatteblanketterna.

Såsom av det anförda framginge, fortsätter generalpoststyrelsen, skulle det både för de skattskyldiga och för postverket vara fördelaktigt, om skatteuppbörden genom postverket kunde ordnas på samma villkor för de skattskyldiga som skatteinbetalningen genom bankerna, således utan att särskild avgift behövde upptagas av de skattskyldiga. Enligt vad från överståthållarämbetets sida meddelats, skulle detta också låta sig göra, därest postens inbetalningsavgifter kunde i någon mån reduceras så att de icke allt för mycket överstege de avgifter, bankerna betingat sig. Härom anför styrelsen vidare:

Vid de undersökningar, som i anledning härav vidtagits, har generalpoststyrelsen kommit till den uppfattningen, att det under vissa i det följande närmare angivna omständigheter kunde anses befogat att för nu omhandlade likvider medgiva sådan modifiering i de vanliga avgiftsgrunderna, som på sin tid vidtagits beträffande kronoskatteuppbörden å landsbygden, vilken uppbörd alltsedan 1918 ombesörjes av postverket. Berörda skatteuppbörd förmedlas av postverkets organ för postanvisningsrörelsen och skattebeloppen erläggas med användning av s. k. skattepostanvisningar. Vid postkontoren i samtliga residensstäder finnas under uppbördsstämorna anordnade särskilda s. k. skatteavdelningar, vilka handhava redovisningen till länsstyrelsen av influtna kronoskattemedel. Ersättningen till postverket för mottagandet och redovisningen av uppbördsmedlen i fråga utgår emellertid icke med vanlig postanvisningsavgift utan beräknas på följande sätt. Det totala influtna skattebeloppet delas med antalet skattepostanvisningar, varigenom erhålles medelbeloppet per anvisning. Den avgift, sagda medelbelopp skulle draga jämlikt de vanliga avgiftsbestämmelserna, minskas med 5 öre och ersättningen till postverket beräknas för samtliga skattepostanvisningar efter denna reducerade postanvisningsavgift.

Den reducering av postanvisningsavgiften, som sålunda medgivits beträffande kronoskattepostanvisningar — och vilken jämväl innebär en stor förenkling vid avgiftens beräkning — har motiverats med hänsyn till det mindre betungande arbete skattepostanvisningarna förorsaka postverket i jämförelse med andra postanvisningar. Medan postanvisningar i allmänhet utbetalas styckevis av postanstalterna, vilket tager stor del av kassatjänstemännens tid i anspråk, sammanföras skattepostanvisningarna länsvis till skatteavdelningen i residensstaden, som verkställer utbetalningen i samlad summa medelst beloppets insättande i riksbanken för vederbörande länsstyrelses räkning. Denna koncentring av utbetalningsförfarandet medför viss förenkling av arbetet.

Vad skatteuppbörden i Stockholm beträffar skulle denna, som förut nämnts, icke ske med anlitande av postanvisningsrörelsen utan över postgirot. Skattelikvidernas slutbehandling och beloppens redovisning och tillhandahållande åt uppbördsmyndigheterna komme därigenom att helt centraliseras (till postgirokontoret). Förutom den förenkling med avseende å de influtna skatte-medlens remittering och redovisning, som följer av postgiroförfarandet som sådant, skulle emellertid beträffande denna uppbörd, för så vitt densamma bleve av tillräckligt stor omfattning, vinnas arbetsbesparing även i samband med själva inbetalningen å postanstalterna. Genom förekomsten å en och samma ort av skatteinbetalning i så stor skala, som det här kunde bliva fråga om, skulle nämligen rörelsen få en utpräglad karaktär av stordrift, vilket skulle erbjuda möjlighet för postverket att genom maskinella och liknande anordningar rationalisera arbetet och nedbringa omkostnaderna. Härtill kommer att, enär inbetalningen praktiskt taget i sin helhet komme att ske å den

ort, där postgirokontoret är beläget, all befordran av inbetalningskort m. m. skulle bortfalla.

För belysande av uppbördens omfattning må nämnas att antalet skatteinbetalningsposter i Stockholm, cirka 840,000, i det närmaste motsvarar en tredjedel av antalet kronoskatteinbetalningar å landsbygden. Av uppbörden i Stockholm har hittills endast en mindre del, omkring 10 %, inbetalats genom postverket. Såsom i det föregående omnämnts har vid dylik inbetalning den skattskyldige haft att själv utskryva inbetalningskort (eller girokort) till vederbörande uppbördsmyndighet å beloppet samt att vid inbetalning å postanstalt erlägga stadgad avgift. Efter omläggningen av uppbördsförfarandet skulle vid respektive debetsedlar komma att fogas inbetalningsblanketter med ifyllda skattebelopp m. m., vilka kunde användas även vid inbetalning å posten. Denna förenkling i förening med kostnadsfri inbetalning kan förväntas få till följd att en väsentlig del av uppbörden komme att förmedlas av postverket.

För den händelse, fortsätter generalpoststyrelsen, att Stockholms stad åtog sig att bekosta skatteinbetalningen genom postverket samt postens andel i uppbörden till följd därav skulle bliva av den omfattning, att rörelsen i fråga kunde genom vidtagandet av särskilda anordningar förbilligas, ansåge styrelsen det skäligt, att för denna skatteuppbörd medgäves samma reducering av avgiften som, enligt vad förut sagts, skett beträffande kronoskatteuppbörden å landsbygden. För nedsättning av avgiften skulle således, anför styrelsen, erfordras dels en mera allmän anslutning från de skattskyldigas sida till denna betalningsform dels ock att rörelsen kunde av postverket ekonomiseras. Då det icke vore möjligt att i förväg bilda sig en bestämd uppfattning om dessa förhållanden, syntes det lämpligast, att reducering av avgiften medgäves endast under villkor att nyssnämnda förutsättningar visades vara för handen. Om riksdagens beslut i ämnet gäves denna innebörd, säger styrelsen, syntes böra överlåtas åt Kungl. Maj:t — eller åt styrelsen — att med ledning av den uppkommande trafikens storlek och övriga omständigheter avgöra, huruvida reduceringen skulle tillämpas eller icke. I praktiken syntes böra förfaras så, att reduceringen från början medgäves försöksvis och att därefter någon tids erfarenhet avvaktades rörande verkningarna av det nya uppbördssystemet. Visade det sig därvid, att skatteförmedlingen genom postverket bleve av så stor omfattning, att erforderlig kompensation för portonedsättningen kunde ernås genom en förbilligad drift och att nedsättningen sålunda vore förenlig med postverkets ekonomiska intressen, borde densamma bibehållas. I motsatt fall skulle försöksanordningen upphöra.

Med åberopande av det anförda har generalpoststyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t ville föreslå riksdagen medgiva, att — därest skatteuppbörden i Stockholm komme att ske med anlitande av postgirorörelsen under sådana former, att Stockholms stad skulle hava att erlägga postavgifterna för medelst inbetalningskort erlagda skattebelopp — ersättningen i fråga må, om så anses förenligt med postverkets ekonomiska intressen, beräknas efter vanlig inbetalningsavgift, minskad med 5 öre, varvid envar inbetalning anses lyda å samtliga inbetalningars medelbelopp.

Departement-
mentschefen.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår har överståthållarämbetet av kostnadsskäl ansett sig icke kunna föreslå Stockholms stadsfullmäktige, att staden skall bestrida kostnaden för skatteuppbörd över postgiro. Skattebetalarna skulle alltså, därest överståthållarämbetets förslag angående skatteuppbörden i Stockholm genomföres, vid anlitande av postgiro för skatteinbetalningen nödgas erlagga den för sådan inbetalning stadgade avgiften, varierande mellan 10 och 20 öre alltefter skattebeloppets storlek.

I syfte att möjliggöra för skattebetalarna att, liksom vid inbetalning genom affärsbankerna, utan särskild kostnad erlagga skatt över postgiro har generalpoststyrelsen nu föreslagit sådan nedsättning av avgifterna för ifrågavarande inbetalningar, att Stockholms stad skulle kunna påtaga sig att betala även kostnaden för skatteuppbörden genom postverket. Styrelsens förevarande förslag avser icke, att ersättningen till postverket skulle nedbringas till den av affärsbankerna godtagna ersättningen av i regel 5 öre per inbetalat belopp. Styrelsen har ansett sig böra stanna vid att föreslå, att ersättningen i fråga, i anslutning till vad som gäller vid kronoskatteuppbörden å landsbygden, skulle för varje skattepost uppgå till den vanliga avgiften för en inbetalning, som motsvarar medeltalet av de inbetalade skatteposterna, med avdrag av 5 öre. Om exempelvis medeltalet av uppburna skattebelopp överstiger 50 kronor, skulle staden till postverket erlagga en ersättning av (20—5) 15 öre per skattepost. Styrelsen har förutsatt, att avgiftsminskningen skulle till en början vidtagas försöksvis och bibehållas endast om den för postverket visade sig ekonomiskt motiverad.

Med hänsyn till vad generalpoststyrelsen anfört och då styrelsens förslag från statens synpunkt torde vara godtagbart, vill jag för min del biträda detsamma. Enär det nya uppbördsförfarandet, därest beslut härom fattas, förutsatts skola vinna tillämpning redan instundande höst och stadsfullmäktige i Stockholm, för fattande av beslut i fråga om stadens åtaganden beträffande uppbördskostnadernas bestridande, torde böra äga möjlighet att bedöma storleken av den ersättning, som vid anlitande av postgiro för skatteuppbörd skall utgå till postverket, torde av årets riksdag böra utverkas bemyndigande för Kungl. Maj:t att besluta om tillämpning av den av generalpoststyrelsen föreslagna avgiftsnedsättningen. Lika med generalpoststyrelsen förutsätter jag, att berörda nedsättning skall bibehållas endast om den befinnes förenlig med postverkets ekonomiska intressen.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t besluta att, därest Stockholms stad åtager sig att erlagga de med anlitande av postgiro för skatteuppbörd i staden förbundna avgifterna, dessa avgifter skola tills vidare, intill dess Kungl. Maj:t annorledes förordnar, utgå i enlighet med i det föregående angivna grunder.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

F. Wessberg.
